

ఇప్పుడు వెంకటాపురం గ్రామంలో వేరుసెనగపంట కోతకు వచ్చింది. రైతులు వేరుసెనగ విత్తనాలను నవంబరు చివరి వారంలో విత్తి, ఫిబ్రవరిలో పంటను కోస్తారు. మేము వెంకటాపురం గ్రామానికి వెళుతూ ప్రధాన రహదారి మార్గం పక్కన రమ, లక్ష్మమ్మ, పద్మ అనే మహిళా కూలీలు పొలంలో చద్దన్నం తినడం గమనించాం. అక్కడికి వెళ్లి వాళ్ళ పనిని గురించి ఇష్టాగోష్ఠి జరిపాం.

వెంకటాపురం - వేరుసెనగపంట పొలాల్లో వ్యవసాయ కూలీలు

“ఎర్రటి ఎండలో చాలా సమయం పొలంలో కూర్చోని వేరుసెనగ మొక్కలనుంచి కాయలను కోయడం అంత సులువైన పని కాదు. మా యజమాని పేరు రవి. మేము కోసిన వేరుసెనగ కాయల పరిమాణాన్నిబట్టి డబ్బులు చెల్లిస్తాడు. మేం చాలా వేగంగా పనిచేయాలి. లేకపోతే రోజంతా కష్టపడినా 50-60 రూపాయలు కూడా దక్కవు,” అని లక్ష్మమ్మ మాతో చెప్పింది.

“మీరందరూ ఈ రోజుల్లో తీరికలేకుండా ఉంటారా?” అని మేం అడిగాం.

“ఔను. కానీ ఇలాంటి పని, పొలాల్లో సంవత్సరంలో కొన్ని వారాలు మాత్రమే ఉంటుంది. మిగతా సమయాల్లో మేం ప్రభుత్వ పథకాల పనులకోసం ఎదురుచూస్తాం లేదా, పనిలేకుండా ఇంట్లోనే ఉండిపోతాం” అని పద్మ చెప్పింది.

“ప్రభుత్వ పథకాల ద్వారా కూడా సంవత్సరంలో కొన్ని వారాలు మాత్రమే పని దొరుకుతుందని”, రమ చెప్పింది.

చిత్రం: 7.1 వేరుసెనగ పంట తీయుట

“నిత్యావసరాలైన కూరగాయలు, బట్టలు, పిల్లల పుస్తకాలు వంటి వాటి ధరలు బాగా పెరుగుతున్నాయి. కానీ, మా కూలి రేట్లు పెరగవు” అని లక్ష్మమ్మ అడిగింది.

సాధారణంగా మహిళా కూలీలు రోజుకు 70-80 రూపాయలు సంపాదించగా, పురుషులు రోజుకు 120 రూపాయలు సంపాదిస్తారు. విత్తనాలు నాటడం, కలుపుతీయడం, కోతల సమయంలో మహిళలు రోజుకు 120-150 రూపాయలు, పురుషులు 150-200 రూపాయలు పొందుతారు. అయితే

ప్రభుత్వ పథకాలలో పురుషులు, స్త్రీలు ఇద్దరికీ సమానంగా రోజుకు 120 రూపాయల కూలి ఉంటుంది. వ్యవసాయేతర పనులైన ఇసుక లేదా ఇటుకలను ట్రాక్టర్లలోకి ఎత్తడం, దింపడంవంటి పనులలో, భవన నిర్మాణాలలో కూలి రేట్లు ఎక్కువ. రోజుకు 200-250 రూపాయల చొప్పున పురుషులకు, 200 రూపాయల చొప్పున స్త్రీలకు లభిస్తుంది. కాని ఇలాంటి పనులు చాలా తక్కువ.

“వ్యవసాయేతర పనులను మేము ఎక్కడ నుండి పొందాలి. అకస్మాత్తుగా నిర్మాణపు పనులలో పనిచేయడం కష్టం. పనులకోసం మేము పట్టణాలకు, నగరాలకు వెళ్లవలసి వస్తుంది,” అని పద్మ చెప్పింది.

“మా పొరుగు గ్రామాల్లోని రైతులు కొందరు పువ్వులు, డ్రాక్ష వంటి పంటలు పండిస్తున్నారు. రోజూ వెళ్లేవారికి మాత్రమే అక్కడ పని దొరుకుతుంది. అకస్మాత్తుగా వెళ్లి పువ్వుల తోటలలో, డ్రాక్ష తోటలలో ఎలా పని చేస్తాం? అక్కడ సంవత్సరంలో కొన్ని రోజులు మాత్రమే పని ఉంటుంది. చిన్న పిల్లలను తోటలలోకి అనుమతించరు. పిల్లలను వదిలి నేను ఎలా వెళ్తాను?” అని లక్ష్మమ్మ జత కలిపింది.

“ప్రత్యేక నైపుణ్యం అవసరంలేని ప్రభుత్వ పథకాల పనులను మేం చేస్తాం!” అని రమ చెప్పింది.

రమ, పద్మ లక్ష్మమ్మ వంటి బీదకూలీలు వాళ్ళ కుటుంబ పోషణకోసం ఎన్నో సవాళ్లను ఎదుర్కొంటున్నారు. బయటి పనులతోపాటు ఇంటి పనులైన వంట చేయడం, మంచినీరు తీసుకురావడం, వంట చెరుకు ఏరుకురావడం, పిల్లలను బడికి తయారు చేయడం వంటి పనుల్లో స్త్రీలు ఎక్కువ సమయం గడుపుతారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సుమారుగా 2/5 వంతు గ్రామీణ కుటుంబాలు వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉన్నారు. కొద్దిమందికి మాత్రమే కొంత భూమి ఉంది. మిగతావారికి అసలు భూమే లేదు. వ్యవసాయేతర పనుల ద్వారా ఎక్కువ ఆదాయం వచ్చినా అలాంటి పనులు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో దొరకడం చాలా తక్కువ. అందువల్ల వెంకటాపురంలోని చాలా కుటుంబాలు నగరాలకు, పట్టణాలకు వలస వెళ్ళాయి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచితపంపిణీ

- ◆ వెంకటాపురం గ్రామంలో కూలీలు ఏయే రకమైన పనులు చేస్తున్నారు?
- ◆ సంవత్సర కాలంలో తమ కుటుంబాలకు అవసరమైన ఆదాయాన్ని కూలీలు ఎన్ని విధాలుగా పొందుతున్నారు?
- ◆ వివిధ సందర్భాలలో స్త్రీ, పురుషుల కూలి రేట్లలో తేడా గమనించండి. ఈ తేడాలు ఎందువల్ల ఉన్నాయో ఆలోచించండి.

వెంకటాపురంలో చిన్న రైతులు

మేము వ్యవసాయ కూలీలతో మాట్లాడడం చూసి వారి యజమాని రవి మాతో మాట్లాడటానికి వచ్చాడు. తన పొలంలోని పంటను కోత కోయాడానికి ఒక్కరు లేదా ఇద్దరు మగ వ్యవసాయ కూలీలను, చాలామంది ఆడ వ్యవసాయ కూలీలను రవి నియమిస్తాడు. సాధారణంగా మగ వారిని వేరుశనగ మొక్కలు భూమినుండి పీకడానికి, కుప్పలు వేయడానికి, మోయడానికి నియమిస్తే, ఆడవారిని మొక్కల నుండి వేరుశనగ కాయలను వేరుచేయడానికి ఉపయోగిస్తాడు.

“నేను వేరుశనగ కాయలను కోయాడానికి కూలీలను పెట్టుకుంటాను. సాధారణంగా నేను ఇతర పనులకు మా కుటుంబ సభ్యులను లేదా ఇరుగుపొరుగు రైతుల సహాయాన్ని తీసుకుంటాను,” అని రవి చెప్పాడు.

రవి కూతురు కూడా వేరుశనగ మొక్కలను పెరుకుతుంది. రవి తన కూతురుని కళాశాలకు పంపి, ఫీజులు భరించే స్థితిలో లేడు. అందుకే ఆమె ప్రస్తుతం పొలంలో పనిచేస్తోంది.

రవికి బోరుబావి సదుపాయమున్న 4 ఎకరాల పొలం ఉంది. ఇంతకు ముందు గ్రామ చెరువునుండి రవి నీటిని పొందేవాడు. ప్రస్తుతం చెరువునీరు పొలాలకు చేరడం లేదు. 5 సంవత్సరాల క్రితం 75,000 రూపాయల అప్పు చేసి బోరుబావి తవ్వించాడు. రెండు మూడు సంవత్సరాలు అతడు సంవత్సరానికి రెండు పంటలు చొప్పున పండించాడు. గత సంవత్సరంనుంచి బోరుబావిలో సరిపడినంత నీరు

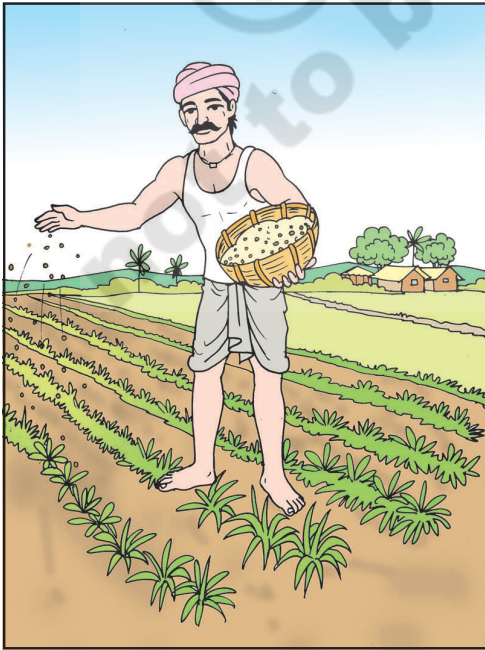
లేకపోవడంవల్ల కేవలం ఒకే ఒక పంట పండించడానికి వీలు కలుగుతోంది.

“విత్తనాలు, ఎరువులు కొనడానికి మా ఊరులోని బ్రోకర్ ద్వారా అప్పు తీసుకున్నాను. తిరిగి ఆ అప్పు చెల్లించడానికి వేరుశనగ పంటను మార్కెట్ ధరకంటే తక్కువ ధరకే ఆయనకు అమ్మాలి. సాధారణంగా మార్కెట్ ధర ఎక్కువగా ఉంటుంది. వేరుశనగ పంటను తనకు పంపించమని బ్రోకర్ ముందుగానే ఫోన్ చేశాడు,” అని రవి చెప్పాడు.

“మీరు బ్యాంకుల్లో అప్పు ఎందుకు తీసుకోరు?” అని అడిగాం!

“బ్యాంకులు మాకు అప్పు ఇవ్వడానికి ఇష్టపడవు. ముఖ్యంగా మాకు అవసరమైనప్పుడు డబ్బులు యివ్వవు. చాలా సమయాలలో మేం మధ్యవర్తులమీద, వడ్డీ వ్యాపారులమీదా ఆధారపడతాం,” అని రవి చెప్పాడు.

రవి వంటి రైతులకు విత్తనాలు, ఎరువులు, క్రిమి సంహారక మందులు కొనటానికి అప్పు అవసరం. విత్తనాలు నాణ్యమైనవి కాకపోయినా, ఎరువులు పంట పెరుగుదలకు దోహదం చేయకపోయినా, రసాయనిక

చిత్రం: 7.2 ఎరువు చల్లుతున్న రైతు

మందులు సరిగా పనిచేయకపోయినా పంట దిగుబడి తగ్గుతుంది. పంటదిగుబడి తగ్గడంవల్ల రైతులు సకాలంలో రుణాలను తిరిగి చెల్లించలేరు. వాళ్లు చాలావరకు వడ్డీవ్యాపారులు, మధ్యవర్తులనుంచి అప్పులు తీసుకొని వాళ్లకి ముందుగా నిర్ణయించిన తక్కువ ధరలకే అమ్మువలసి వస్తుంది. దాంతో పండించిన పంటలకు సరైన ధరకూడా రాదు. తమ కుటుంబ పోషణకు వాళ్లు మళ్లీ అప్పులు చేస్తారు. క్రమంగా ఆ అప్పులు తీర్చలేని స్థితికి చేరుకుంటారు. కొన్ని సమయాలలో పంటలు పండక పోవడం కూడా బాధను కలిగిస్తాయి. ఈ మధ్యకాలంలో చిన్నరైతులకు కష్టాలు విపరీతంగా పెరిగాయి. చాలా మంది రైతులు దిక్కుతోచని స్థితిలో ఉన్నారు.

ఒప్పందపు వ్యవసాయం

కొంత మంది రైతులు తమ సమస్యలనుంచి బయట పడడానికి, ప్రత్యేక పంటలను పండించి సరఫరా చేయడానికి కొన్ని కంపెనీలతో ఒప్పందం చేసుకుంటారు. ఈ పద్ధతి విస్తృతం కానప్పటికీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని కొన్ని ప్రాంతాలలో వరి, దోసకాయ, జొన్న, వేరుశనగ, పత్తి, సోయాచిక్కుడు, ఆయిల్ పామ్, కొబ్బరి, ఉసిరి, మిరప వంటి పంటలు పండించడానికి రైతులతో కంపెనీలు ఒప్పందాలు చేసుకుంటున్నాయి. ఒప్పందపు వ్యవసాయంలో రైతులు పాటించాల్సిన ప్రత్యేక నిబంధనలను, పద్ధతులను కంపెనీలు నిర్ణయిస్తాయి. ఆర్థిక సహాయాన్ని కూడా అందిస్తాయి. కోతలు కోసిన తర్వాత ముందుగానే నిర్ణయించిన ధరలకు సరుకు కొనుగోలు చేసి పెట్టుబడులను తిరిగి తీసుకుంటాయి. వీటిని కంపెనీలు తమ ఉత్పత్తులలో (చిప్స్, టమాటా సాస్, మందులు వంటివి) ముడిపదార్థాలుగా వాడి, వాటిని ఇతర దేశాలలో అమ్ముతున్నాయి.

కంపెనీలు పెట్టుబడులు పెట్టడాన్ని, ముందుగా నిర్ణయించిన ధరలకు కొనడాన్ని చాలామంది రైతులు స్వాగతిస్తున్నారు. అయితే తక్కువ దిగుబడి వస్తే రైతే నష్టాన్ని భరించాల్సి ఉంటుంది. కంపెనీలు కోరుకున్నంత నాణ్యంగా పంటలు లేకపోతే సరుకును

తీసుకోడానికి నిరాకరించి, రైతులను ఇబ్బందులకు గురిచేస్తాయి. ఈ క్రమంలో మంచి దిగుబడిని పొందడానికి రైతులు ఎరువులను, రసాయనిక మందులను, భూగర్భనీరును ఎక్కువ మోతాదులో వాడుతున్నారు. ఇది భవిష్యత్తులో భూగర్భజల వనరులు తగ్గడం, భూమి సారం తగ్గడం వంటి అనర్థాలకు దారి తీస్తుంది. రైతులు తమకున్న దాంట్లో మంచి భూములను ఒప్పంద వ్యవసాయానికి కేటాయించడం వల్ల వారి కుటుంబ స్థాయి ఆహారభద్రతకు ముప్పు ఏర్పడుతుంది.

- ◆ చిన్నరైతులు వంటకొత్త సమయాలలో కూలీలుగా మారుతున్నారు. ఎందువల్ల?
- ◆ వ్యవసాయంద్వారా తమ కుటుంబ అవసరాలను చిన్నరైతులు తీర్చుకోగలుగుతున్నారా?
- ◆ చిన్న రైతులు, కూలీలు ధాన్యరూపంలో కూలీ పొందటం కంటే నగదు రూపంలో పొందటానికి ప్రాముఖ్యం ఇస్తున్నారు. ఎందువల్ల?

వెంకటాపురంలో చిన్నరైతులు - కూలీలు

వేరుసెనగ కాయల మొక్కలతో నిండి ఉన్న ఒక ట్రాక్టరు ఒక పెంకుటింటి ముందు ఉంది. ఆ ఇంట్లో నివసిస్తున్న రాము అనే రైతుతో మేం మాట్లాడాం! అతడు కూడా రవిలాగ మరొక చిన్న రైతు.

“వ్యవసాయం గురించి మాట్లాడాలనుకుంటే పెద్ద రైతు దగ్గరకు వెళ్లండి,” అని ఆయన చెప్పాడు.

“మీకు ట్రాక్టర్ ఉంది కాబట్టి మీతో మాట్లాడితే చాలు,” అని మేము చెప్పాం.

“ఇది నాది కాదు. నేను ఈ గ్రామంలో విజయ్ కుమార్ అనే పెద్ద రైతు దగ్గర పనిచేస్తున్నాను. అతడు మా పంట పొలాలకు నీరు అందిస్తాడు. డబ్బు అవసరమయినప్పుడు అతని దగ్గర అప్పులు తీసుకుంటాం,” అని రాము అన్నాడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచితపంపిణీ

గ్రామచెరువు మీద ఆధారపడిన రెండేకరాల పొలం రాముకు ఉంది. చెరువులో ఉండే నీటిని పెద్ద రైతులు తమ పొలాలకు తరలించుకుంటారు. రాము పొలానికి నీరు సరిపోతుండా లేదా అని పట్టించుకోరు. నాలుగు సంవత్సరాల క్రితం విజయ్ కుమార్ దగ్గర రాము అప్పు తీసుకొని ఒక బోరుబావి వేసుకున్నాడు. 500 అడుగుల లోతు తవ్వినా ఆ బోరుబావిలో నీళ్లు పడలేదు. బోరుబావి, నీరు, పొలం అంటూ కలలు కనడం రాము విరమించుకున్నాడు. అతడు ఇప్పుడు తన అప్పు తిరిగి చెల్లించాలి. కుటుంబ సభ్యుల సహాయంతో కేవలం ఖరీఫ్ కాలంలో మాత్రమే పంట వేస్తాడు. రవిలాగ రాముకూడా కొత్త సమయంలో కొంత మంది కూలీలను పెట్టుకొంటాడు.

చాలా కాలంనుంచి కుటుంబ అవసరాలకు సరిపడిన ఆదాయం పొలం నుంచి లభించడం లేదు. అది కేవలం సంవత్సరంలో 3 నెలలకు మాత్రమే సరిపోతుంది. అందుకే విజయ్ కుమార్ పొలంలో అతడు పనులు చేస్తాడు. విజయ్ కుమార్ అతని పొలాలకు నీరు అందిస్తాడు. దానికి బదులుగా రాము విజయ్ కుమార్ కున్న విశాలమైన వరి, చెరకు పొలాల్లో, ముఖ్యమైన పనులు చేస్తూ ఉంటాడు. రాముకు డ్రైవింగ్ కూడా వచ్చు. అతడు ట్రాక్టర్ డ్రైవర్ గా పొలాలు దున్నడం, వరి ధాన్యాన్ని మార్కెట్ కు తరలించడంవంటి పనులు చేస్తూ ఉంటాడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చిన్న రైతులు

మన రాష్ట్రంలో ప్రతి ఐదుగురు రైతులలో నలుగురు రాము, రవి వంటి చిన్న రైతులే. వారికి సొంతభూమి చాలా తక్కువ. నీటిపారుదల వసతులు ఏమాత్రం ఉండవు. వీళ్లకు అప్పు చాలా అవసరం. పెద్ద రైతులు, బ్యాంకులు, వడ్డీవ్యాపారులు లేదా దళారుల దగ్గర వీరు అప్పు తీసుకుంటారు. దాంతో తమ పంటలను తక్కువ ధరలకే అమ్మే విధంగా ఒత్తిడి ఉంటుంది. ఆర్థిక అవసరాలకు కూలీలుగా కూడా పొలాల్లో పనిచేయవలసి ఉంటుంది.

- ◆ సంవత్సరానికి 2 లేదా 3 పంటలు పండించడానికి రాముకు ఎందుకు సాధ్యం కావడం లేదు?
- ◆ పెద్దరైతులమీద చిన్నరైతులు ఎలా ఆధారపడతారు? రాము విషయంలో కొన్ని ఉదాహరణలివ్వండి.
- ◆ చిన్నరైతులు బ్యాంకులనుంచి తేలికగా అప్పులు పొందకపోవడానికి కారణాలు ఏమిటి?
- ◆ వాళ్ళ పరిస్థితులనుబట్టి రాముకూ రవిలకు మధ్య గల పోలికలను, తేడాలను గుర్తించండి.

పెద్ద రైతుతో సంభాషణ

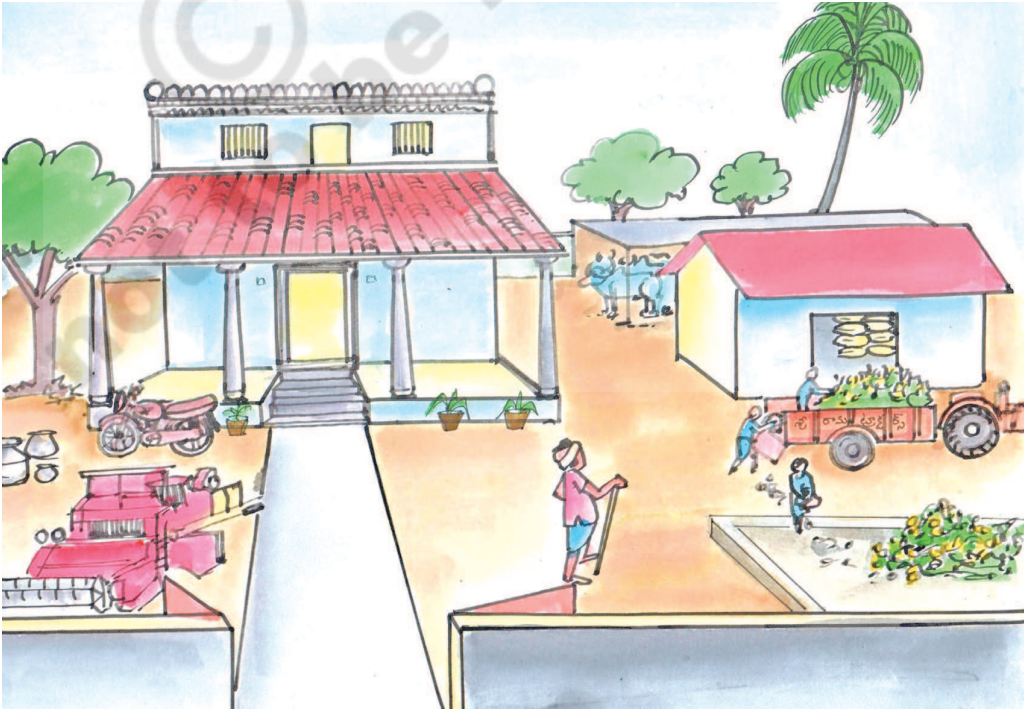
రాము తాను పనిచేసే విజయ్ కుమార్ దగ్గరకు మమ్మల్ని తీసుకెళ్లాడు. విజయ్ కుమార్ ఇంటికి పెద్ద ప్రహారీ గోడ ఉంది. ఖాళీ స్థలంలో వరికోత మిషన్, నూర్పిడి యంత్రం, ట్రాక్టర్ ఆగి ఉన్నాయి. కొంతమంది కూలీలు వేరుసెనగ మొక్కలను ట్రాక్టర్ నుంచి

దించుతున్నారు. ఒక షెడ్ లో 10-15 మంది స్త్రీలు వేరుసెనగ మొక్కలనుంచి కాయలను తెంపుతున్నారు. ఈ సంవత్సరం పంట దిగుబడి బాగుందని విజయ్ కుమార్ మాతో చెప్పాడు.

“మీరు పంట అమ్ముడానికి ఎప్పుడు వెళ్తున్నారు?” అని అడగగా “ఇప్పుడు కాదు. కొన్ని వారాలు పంట బాగా ఎండిన తర్వాత అమ్ముతాను,” అని విజయ్ కుమార్ చెప్పాడు

విజయ్ కుమార్ కి కాంక్రీటుతో వేసిన పెద్ద కళ్ళం ఉంది. పంటలు కోసిన తర్వాత కళ్ళంలో ఎండబెట్టి తన గోదాంలో పరిధాన్యం నిల్వ ఉంచుతాడు. దీనితో పాటు ఎరువుల బస్తాలు, ఇతర వ్యవసాయ పనిముట్లు ఈ గోదాంలో భద్రపరుస్తాడు.

“పంట కోసిన వెంటనే సీజన్లో ధరలు తక్కువగా ఉంటాయి. వేరుసెనగ కాయలను బాగా ఎండబెట్టి కొన్ని నెలల తరువాత వాటిని అమ్ముతాను. సాధారణంగా వ్యాపారులు ఎండిన వేరుసెనగకు ఎక్కువ ధర చెల్లిస్తారు,” అని విజయ్ కుమార్ చెప్పాడు.

చిత్రం: 7.3. విజయ్ కుమార్ ఇల్లు

విజయ్ కుమార్ కు 3 బోరుబావులతో 25 ఎకరాల భూమి ఉంది. అతని వరిపొలం చెరువు పారుదల కిందనే ఉంది. అతడు 25 లక్షల అప్పు తెచ్చి, ఒక వరికోత యంత్రాన్ని, నూర్పిడి యంత్రాన్ని కొన్నాడు. ఆ యంత్రాలను ఇతర రైతులకు అద్దెకు పంపిస్తాడు. వెంకటాపురమే కాకుండా చుట్టు పక్కల గ్రామాల రైతులు చాలామంది ఆ యంత్రాలను ఉపయోగిస్తారు. ఆయన ఇంటికి దగ్గరగా ఉన్న వరిపొలాలను, చెరుకు పొలాలను మేం చూశాం. ఇలాంటి అదనపు ఆదాయంతో అతడు వ్యవసాయ యంత్రాలను కొన్నాడు. బోరుబావులు తవ్వించాడు. చిన్న రైతుల భూములను కౌలుకు తీసుకున్నాడు. విజయ్ కుమార్ ఇరవైకి పైగా ముద్రా జాతి గేదెలతో పాల వ్యాపారం చేస్తున్నాడు. ఎరువుల దుకాణాన్ని కూడా నడుపుతున్నాడు. గ్రామంలో చిన్నరైతులకు, కూలీలకు అవసరాలకు అప్పులను యిచ్చి, వాళ్ళతో పొలంపనులు చేయించుకుంటాడు. విజయ్ కుమార్ కి సమీప పట్టణంలో ఒక ఇల్లు ఉంది. అక్కడ అతని భార్య, పిల్లలూ ఉంటారు.

మా సంభాషణ వింటూ ఉన్న 75 సంవత్సరాల వయస్సుగల విజయ్ కుమార్ తండ్రి మాతో మాటలు కలిపాడు.

“ఈ రోజుల్లో వ్యవసాయం చేయడం అంతా వృధా. పాతకాలంలో మేం రసాయనిక ఎరువులను, మందులను తక్కువగా వాడేవాళ్లం. దిగుబడి తక్కువగా ఉన్నప్పటికీ భూగర్భ జలవనరులు బాగా ఉండేవి. పంటలు పండలేదని మేము ఎప్పుడూ వినలేదు. ప్రస్తుతం రసాయనిక ఎరువులు, మందులు ఎక్కువగా వాడుతున్నాం. ట్రాక్టర్ ద్వారా పొలం దున్నడం, మా సొంత వరికోతకు మిషన్ కూడా వాడుతున్నాం. అయినా పంటలు సరిగా పండడం లేదు. చాలామంది రైతులు పంట దిగుబడి సరిగా లేకపోవడంవల్ల నష్టపోతున్నారు” అని తండ్రి అన్నాడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచితపంపిణీ

- ◆ విజయ్ కుమార్ ఎక్కువ ధర వచ్చే వరకు ఎలా వేచి ఉన్నాడు? అదే చిన్నరైతులు తక్కువ ధరకే ఎందుకు అమ్ముతున్నారు?
- ◆ విజయ్ కుమార్ దగ్గర ఉన్న వ్యవసాయ పనిముట్ల పట్టిక తయారు చేయండి. ఈ పనిముట్లు ఏ రకమైన రైతుల దగ్గర ఉంటాయి?
- ◆ విజయ్ కుమార్ కు ఉన్న ఆదాయ మార్గాలు ఏవి?
- ◆ ప్రస్తుత వ్యవసాయం కంటే పూర్వకాలం వ్యవసాయమే మంచిదనే విజయ్ కుమార్ తండ్రి మాటలతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? విభేదిస్తారా? కారణాలు రాయండి.
- ◆ మీ టీచర్ సహాయంతో ఒక చిన్నరైతును, పెద్ద రైతును ఇంటర్వ్యూ చేయండి. వ్యవసాయ విధానాన్ని, సేద్యం చేసే భూమి పరిమాణాన్ని, సాగు పద్ధతులను, పంట ఎలా అమ్ముతారు, ఎలాంటి సమస్యలు ఎదుర్కొంటున్నారు వంటి అంశాలను పోలుస్తూ, పూర్తి సమాచారాన్ని తయారుచేయండి. ఈ విషయాలను వెంకటాపురం గ్రామంలోని విషయాలతో పోల్చండి.
- ◆ మీ పాఠశాల నగరంలో ఉంటే మీ కాలనీలో ఉండేవారి వృత్తుల పట్టికను తయారుచేయండి. ఆ వృత్తులను స్వయం ఉపాధి, తాత్కాలిక ఉద్యోగాలు, శాశ్వత ఉద్యోగాలు అనే మూడు రకాలుగా వర్గీకరించండి. వీటిని గురించి మీ తరగతిలో వివరంగా చర్చించండి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వ్యవసాయం

కాలం గడుస్తున్నకొద్దీ ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ రంగంలో మార్పులు వస్తున్నాయి. అయినప్పటికీ వరి ప్రధానమయిన పంటగా ఉంది. ఆహారపుపంటలైన రాగులు, జొన్న, మొక్కజొన్నల స్థానంలో వాణిజ్య పంటలైన పత్తి, చెరకు, వేరుసెనగ మరిప వంటివి

పండించడం ప్రారంభమైంది. ఈ పంటలన్నింటికి విత్తనాల కొనుగోలు, నీటి సరఫరా, మందులు, ఎరువులు వంటివాటికి పెద్ద మొత్తంలో పెట్టుబడి అవసరం. దీనికోసం రైతులు అప్పులు తీసుకుంటున్నారు.

కొన్ని దశాబ్దాలక్రితం రైతులు చెరువులు, కాలువలమీద ఆధారపడి నీటి వనరులను వాడుకునేవారు. ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో సగంకంటే ఎక్కువ మంది రైతులు బోరుబావులమీద ఆధారపడి ఉన్నారు. దీని కారణంగా భూగర్భ జలవనరులు పడిపోతున్నాయి. వర్షంమీద ఆధారపడే వారి శాతం పెరుగుతూ ఉంది.

ఇవన్నీ చిన్నరైతులను పంటనష్టాలకు గురిచేస్తాయి. ఈ రుణాలను తిరిగి చెల్లించే స్థితిలో లేరు. చాలామంది

రైతులు తమ భూములను అమ్ముకొని కులీలుగా పెద్దపట్టణాలకు వలసపోతున్నారు. ప్రస్తుతం ప్రతి 5గురిలో 4గురు ఇలాంటి చిన్నరైతులే.

ఒకవైపు పెద్దరైతులు కొత్త పరికరాలు, పద్ధతుల ద్వారా లాభాలు పొందుతున్నారు. వాళ్ళు తమ పెట్టుబడులను మళ్ళించి పాడిపరిశ్రమ, కోళ్లఫారాలు, దుకాణాలు, స్కూళ్ళు, వడ్డీవ్యాపారం కోసం ఉపయోగిస్తున్నారు.

కూలీలకు వ్యవసాయరంగంలో పని లభించకపోవడమే కాకుండా వాళ్ళ వేతనాలు కూడా పెరగడం లేదు. ప్రభుత్వ పథకాలు కొంత ఆదుకుంటున్నప్పటికీ అవి సంవత్సరానికి చాలా రోజులు పని కల్పించడం లేదు. కూలీల కుటుంబాలు ఇతర మార్గాలకోసం ఎదురు చూస్తూ పక్క గ్రామాలకు, పట్టణాలకు వెళుతున్నాయి.

కీలక పదాలు

- వలస
- వ్యవసాయ కూలీలు
- ఒప్పంద వ్యవసాయం
- వాణిజ్యపంటలు
- ఖరీఫ్
- చిన్నరైతులు
- వడ్డీవ్యాపారులు
- క్రిమిసంహారకాలు

మీ అభ్యసనాన్ని మెరుగుపరుచుకోండి!

1. వెంకటాపురం గ్రామంలో వలసల నివారణకు, రైతులకు సహాయం చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తుందని మీరు అనుకుంటున్నారు.
2. కింది పట్టికను పూరించండి.

వ్యక్తి	కూలి రేట్లు	సీజన్లో కూలి రేట్లు	సీజన్ కానప్పుడు కూలి రేట్లు	వ్యవసాయేతర పనులలో ప్రభుత్వ పథకాల్లో చెల్లించే కూలి రేట్లు
మగ				
ఆడ				

3. మీ గ్రామాలలో గల పెద్దరైతు పరిస్థితులను, వెంకటాపురంలోని పెద్దరైతు విజయ్ కుమార్ పరిస్థితులతో పోల్చండి.
4. వెంకటాపురంలో బ్యాంకునుంచి అప్పు ఎవరు పొందారు? దేనికి పొందారు?
5. వడ్డీవ్యాపారులు, బ్యాంకులు రైతులకు రుణాలు ఎలా ఇస్తాయి? వడ్డీవ్యాపారుల దగ్గరనుంచి రుణం పొందడం లాభదాయకమని మీరు భావిస్తున్నారా? ఇతర సదుపాయాలు ఏమి ఉన్నాయని మీరు భావిస్తారు?
6. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రైతుల పరిస్థితులను మెరుగుపరచటానికి ఏం చెయ్యాలి?
7. కింది వివరాలతో వెంకటాపురంలోని ముగ్గురు రైతులను పోల్చండి

సంఖ్య	విషయం	రవి	రాము	విజయ్ కుమార్
1.	భూమిపరిమాణం (ఎకరాలలో)			
2.	నీటిపారుదల వసతులు			
3.	వ్యవసాయపు పనిముట్లు			
4.	ఎరువుల వినియోగం			
5.	వేరుశనగ అమ్మే విధానం			
6.	ఇతర పనులు			

8. చిన్న, సన్నకారు రైతుల సమస్యలను తెలుపుతూ ఇటీవల వార్తపత్రికలలో వచ్చిన వార్తలను సేకరించండి. వారి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం ఎటువంటి చర్యలను తీసుకుంది?
9. ఇటీవల కాలంలో రైతులు ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తి నుండి వాణిజ్య పంటల ఉత్పత్తి వైపు మొగ్గుచూపుతున్నారు. దీని వలన ఎటువంటి సమస్యలు తలెత్తుతాయి?
10. మీ పాఠ్యపుస్తకం పేజీ నెం. 62లోని “ఒప్పంద వ్యవసాయం” అనే పాఠ్యభాగం చదివి ఈ క్రింది ప్రశ్నకు జవాబు రాయండి.
(ఎ) ఒక వేళ మీ ప్రాంతంలో ఒప్పంద వ్యవసాయం ఉంటే ఆ రైతుల అనుభవాల గురించి రాయండి.